

Vacunar-se al llarg de tota la vida constitueix una estratègia fonamental per prevenir infeccions, reduir la necessitat d'antibiòtics i combatre la resistència als antimicrobians, protegint-te a tu i a tota la comunitat

La resistència als antimicrobians (RAM) és una de les principals preocupacions de la salut pública mundial, provocada per l'ús inapropiat i excessiu d'antibiòtics. En aquest context, qualsevol mesura que redueixi la necessitat de prescriure aquests fàrmacs és fonamental.

L'estratègia del Ministeri de Sanitat per reduir la resistència als antimicrobians està recollida en el Pla Nacional contra la Resistència als Antibiòtics (PRAN), que treballa amb un enfocament Una Sola Salut (One Health). El PRAN, vigent des del 2014, vol coordinar tots els esforços per frenar la resistència als entorns humà, animal i mediambiental, alineant-se amb les directrius de l'OMS.

Les vacunes són l'eina de salut pública més poderosa per a la prevenció primària de les malalties infeccioses. Com que redueixen dràsticament les infeccions bacterianes (com les que causa el pneumococ i el meningococ) i les infeccions virals (com la grip, que sovint són tractades innecessàriament amb antibiòtics o poden derivar en sobreinfeccions bacterianes), la vacunació esdevé una intervenció crucial per a l'ús prudent d'antibiòtics.

Per tant, la promoció de la vacunació no és només una mesura de protecció individual, sinó una estratègia poblacional directa per frenar l'aparició i la propagació de bacteris resistents.

Punts clau per a la promoció

1. La vacunació i la immunització prevenen infeccions bacterianes i virals, i redueixen la demanda d'antibiòtics.
 - Reducció d'infeccions bacterianes: Les vacunes protegeixen directament contra bacteris que causen infeccions greus, com la malaltia pneumocòccica (que es recomana a partir dels 65 anys a les Balears i té dosis en la infància) o la meningocòccica. En prevenir aquestes infeccions, s'elimina la necessitat de prescriure antibiòtics.

- Reducció d'infeccions virals que porten a antibiòtics: Moltes infeccions, com la grip (recomanada a partir dels 60 anys) o la tos ferina (vacuna dTpa), són virals. Tot i que els antibiòtics no serveixen per als virus, una infecció viral pot dur a una sobreinfecció bacteriana o que els pacients pressionin els metges per obtenir una recepta, una pressió que l'estudi AFA (Soler *et al.* BMC Primary Care (2025) 26:228 <https://doi.org/10.1186/s12875-025-02933-8>) vol reduir. En prevenir la infecció viral mitjançant la vacunació, es redueix aquest ús inadequat.
2. Menys infeccions = menys ús d'antibiòtics = menys resistència
 - La resistència als antimicrobians és impulsada per l'ús inapropiat i excessiu d'antibiòtics.
 - Cada infecció que es prevé amb una vacuna significa una potencial consulta mèdica menys i una potencial prescripció d'antibiòtic menys, cosa que limita la pressió de selecció que afavoreix l'aparició de soques bacterianes resistents.
 3. La vacunació com a acte de responsabilitat comunitària
 - La protecció que ofereix la vacunació transcendeix l'individu; com que es redueix la circulació de patògens, es protegeix tota la comunitat, incloent-hi aquelles persones vulnerables que no poden vacunar-se (immunitat de ramat).
 - Si reduïm la resistència als antibiòtics, asseguram que aquests medicaments continuïn sent eficaços per a tothom, preservant tractaments essencials per a les generacions futures.
 4. L'enfocament «Salut al llarg de tota la vida»
 - La promoció s'ha d'enfocar en totes les etapes, seguint el calendari de vacunació per a tota la vida de les Illes Balears, que inclou vacunes infantils, adolescents (com MenACWY), d'adults (com Td) i de gent gran (grip i pneumococ).
 - Especial èmfasi en la vacunació prenatal (dTpa en l'embaràs) i la vacunació en grups d'edat avançada (60/65 anys), ja que aquests grups sovint requereixen hospitalització o són més susceptibles d'infeccions que sovint impliquen l'ús d'antibiòtics.
 5. Reforç de l'Estratègia del Sistema de Salut des de Salut Pública
 - L'estudi AFA és una estratègia activa en la comunitat i en l'atenció primària de les Balears per reduir la prescripció inapropiada d'antibiòtics.

- La vacunació complementa aquesta estratègia perquè redueix la necessitat inicial de la consulta mèdica per malaltia, la qual cosa disminueix al seu torn l'oportunitat que es faci una prescripció inadequada.

En resum, la vacunació és una estratègia de prevenció primària per reduir la càrrega de malaltia, que ha d'anar de bracet amb les estratègies d'ús prudent d'antibiòtics (com l'estudi AFA) per assolir una solució integral contra la crisi global de la RAM.

Carmen Sánchez-Contador Escudero
Cap del Servei de Prevenció de la Malaltia

Direcció General de Salut Pública
Grup de Recerca en Salut Pública de les Illes Balears (GISPIB)
Institut d'Investigació Sanitària Illes Balears (IdISBa)